

При цьому, провідною причиною повільного впровадження демократичної політичної культури в Україні, на думку дослідників (С. Сорока, Г. Щедрова та ін.) є небажання і неспроможність політичної еліти діяти, ґрунтуючись на демократичних політичних цінностях, а саме налаштуватися на неконфліктні форми взаємодії між політичними суб'єктами, досягнення компромісу щодо суперечливих питань, одночасно слід зазначити, що існує безпосередній зв'язок між характером дії владних структур та типом політичної культури, сформованої у суспільстві. Активістський тип політичної культури для якого характерні політична діяльність громадян за допомогою лише законних засобів впливу (вибори, демонстрації), їх дії носять переважно раціональний характер, в нашій країні лише формується. Політичну культуру населення України політологи, в основному, характеризують як підданську з ознаками демократії, а авторитаризму тобто фрагментарну. При цьому політиками активно використовуються регіональні особливості, що на практиці призводить до підвищення конфліктності у суспільстві та загострення проблем формування громадянського суспільства.

Останнім часом в Україні прийнято ряд законодавчих актів, спрямованих на залучення громадян до різних форм прийняття управлінських рішень, прикладаються зусилля щодо створення системи демократичних інституцій. На цій основі розпочато і процес реформування системи державного управління. Це дозволить змінити тенденцію до зменшення частки громадян, які відчувають суб'єктивну причетність до суспільно-політичного життя. Назагал, цей показник та активна громадська участь виконують важливі суспільно-політичні функції, перш за все ефективне розв'язання актуальних для суспільства проблем, об'єднання громадськості різних соціальних груп та територій в контексті забезпечення легітимізації органів управління створення атмосфери довіри та взаємодії громадян та влади. Все це суттєво відрізняє громадянське суспільство як фактор стабілізації та процвітання сучасної держави.

ПЕХНИК А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціальних теорій, кандидат політичних наук, доцент

РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕСУРСУ В ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ

Учасники (суб'єкти) політичної взаємодії прагнуть використовувати весь арсенал політичних ресурсів. Значну, а іноді визначальну роль у політичних ресурсах відіграє так званий адміністративний ресурс.

У засобах масової інформації та серед фахівців, що займаються політичними процесами, існує декілька позначень поняття адміністративного ресурсу. Сюди відносяться, наприклад, адміністративний фактор, адміністративна машина, важелі владного впливу. Зазначені визначення підкреслюють різні сторони поняття адміністративного ресурсу — аспекти використання, механізми функціонування ресурсу і т. д.

Адміністративний ресурс є некоректною політичною технологією, має різноманітні форми прояву під час виборчих кампаній. Кожна класифікація розкриває певну грань даної технології та масштаб її прояву в конкретному вимірі.

Безумовно, адміністративний ресурс є одним з ресурсів політичної влади. Однак, на відміну від ресурсів традиційних (матеріальних, організаційних, людських, інтелектуальних та інших), ситуація з адміністративним ресурсом є досить складною. Визнаючи як основну функцію держави функцію управління, тобто адміністрування, можна сказати про природність даного виду ресурсу, його обумовленість як законодавством, так і багатовіковими традиціями державного керування.

Говорячи про систему повноважень, варто розглядати тільки той їх обсяг, які передбачені відповідними нормативно-правовими актами. Говорячи про категорію «адміністративний ресурс», слід мати на увазі можливість використання тими або іншими владними суб'єктами різного роду переваг, які існують у будь-якого носія влади. Саме ці переваги здатні виступити в ролі каталізатора політичних процесів. В умовах нестабільних політичних систем саме добре налагоджений виконавчий механізм може виконати роль стабілізуючого фактора, нехай і не завжди «чистого».

Ресурсами влади є переконання, інтереси людей, їх почуття, емоції. Ефективними ресурсами влади можуть стати національні та релігійні почуття. Різні ресурси використовуються суб'єктами влади зазвичай в комплексі, хоча кожен тип ресурсів має свої умови реалізації та межі ефективності, найбільш зручні об'єкти (територія використання) і час дії. Так, наприклад, в дослідженнях, присвячених виборчим процедурам, адміністративні ресурси позначають два поняття — вплив на електоральний процес центру та регіональна влада.

Політична практика показує складність політичного процесу, до якого залучені адміністративні ресурси. З одного боку, спостерігається стабілізаційний ефект використання адміністративних втручань в виборчі справи, відбір кандидатів на ключові ролі в організаціях «третього сектору» (неурядових, некомерційних організація, створених на основі громадянських ініціатив). Адміністративне вторгнення в конфліктні, кризові ситуації також допомагає розрядити ситуацію, показати орієнтири в ситуаціях вибору, застерегти від помилок у публічній політиці.

З іншого боку, адміністративні ресурси поділяють учасників політичної взаємодії на своїх і чужих. В таких випадках вони загострюють проблеми політичної участі, руйнують солідарність у суспільстві.

Таким чином, адміністративні ресурси — це приховані та явні владні механізми і можливості, за допомогою яких адміністративно-управлінський персонал реалізує поставлені перед ним політичні завдання. Адміністративні ресурси характеризуються формальною приналежністю до державної влади і здатністю владного впливу. Вони наділені високим потенціалом: мобілізаційними, інтелектуальними, фінансовими, матеріально-технічними та іншими можливостями. Владні повноваження і зумовлені цим переваги дозволяють розглядати адміністративні ресурси як частину політичних ресурсів і одночасно — як самостійні ресурси управлінського призначення.

Органи державної влади впливають на динаміку і спрямованість політичних процесів, використовуючи для цього різні форми адміністративного впливу — особистісно-індивідуальні, директивні, адміністративно-управлінські, технологічні, інформаційно-комунікативні. Ці форми адміністративного впливу виступають публічно, у вигляді офіційної інформації, повноважних представників влади тощо, або в прихованій формі політичних посередників. Іноді з'являються групи тиску з числа діючих або відставних управлінських і політичних кадрів.

Таким чином, у політичній практиці адміністративні ресурси найчастіше використовуються для утримання влади, проведення відповідної директивної «лінії», але не для розвитку громадянської культури населення та створення рівних умов політичної участі.

КОЗЬМІНИХ А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціальних теорій, кандидат політичних наук, доцент

ВИЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СТАНІ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ

Громадянське суспільство на українських теренах має глибоке історичне коріння та етнонаціональну традицію, що сягають сивої давнини та створюють його унікальну та неповторну специфіку, зумовлюють формування притаманного лише Україні типу громадянськості. Задоволення матеріальних та духовних потреб людини визначали необхідність формування різних елементів людської самоорганізації та самореалізації українського суспільства.

На сучасному етапі розвитку проблема суспільства має практичне значення, як питання становлення і функціонування громадянського суспільства. Осмислення загального поняття громадянського суспільства полягає у прагненні систематизувати притаманні даному терміну